

ภาษามอแกน

อรุณรัตน์ สรวเพ็ชร และคณะ

บ้านุ้ย หาดูทะเล อยู่บ้านเลขที่ ๒๗ ม.๕ บ้านแหลมหลา ตำบลไชย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

- เอียก = หอย
- เพีย = ศักดิ์สิทธิ์
- อ้าเอน = กินน้ำ
- ไม้ปะโต๊ะ = ไม้แกะหอย
- ไอگان = ปลา
- ตาม = ปู
- โอเอน = น้ำ
- ย้าจอน = กินข้าว

- แแปด = มีด
- บาไต = เขียง
- บอชปะไป = ทำแกง
- กอลัดดาว่า = ไช้ชน
- มะแก๊ตระกะ = ปวดท้อง
- บะพากัน = รากไม้ สมุนไพร
- แแปด = ดาบ
- พูไผ = ปืน
- ปู้กั๊ด = อวน
- มะนุยกอตัน = หมูป่า
- นูตุง = คาง
- กายะ = ขาง
- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กั๊ดลิง = ริน
- หลอชะ = กวาง
- บัจอง = กระจง
- กายะ = จระเข้
- ซาไหวมาไหง = นอนกัน ๓ คืน
- ออหมากณะ = บ้านของคนอื่น
- ออหมากใหญ่ = บ้านของตนเอง
- ออหมากปุ่น = บ้านที่เป็นปูน
- ออนจอน = หิว
- บอชปะไปตาหลก = แกงผัก
- ลูนุกตาหลก = ต้มผัก
- นาชูป = น้ำพริก
- อีปลี่ = พริก
- บอชปะไปเอียก = แกงหอย
- ไอگان = ปลา
- ชะดาก = ชีพริก
- ดิเทต = น้ำเตา
- ละบ้อง = หน่อไม้
- บัดเตยสะแบ้น = หินฟ้าม่า
- แอทยาน = บันได
- ดอก = นิ่ง

- แอแกน = ทะเล
- กะยง = จาก
- ป้าย = ฝาบ้าน
- แปะเต่า = ประตู
- ลาโต๊ะ = ชูดหอย
- เกามูเอี้ยก = ตกปลา
- ชาวภูักัด = เชือก

ในรอาชีรา มะแซ บันทึกเมื่อ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

เจริญพร วารี อายุ ๓๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๔๔/๑ ม.๕ บ้านแหลมหลา ทำจัดไร่ไชย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

แก้ดำไล้ = ไปไหน

อุเอน = น้ำ

เอนอุเอน = อาบน้ำ

เบออก = เม่า

ไอซ์ = หมา

เอกาน = ปลา

กอด่าง = กุ้ง

กอดำม = ปู

กะบาง = เรือ

บีไหน = ผู้หญิง

กะไหน = ผู้ชาย

กาแนก = หมอ

กาแนกจอน = หมอหุงข้าว

มาก = ไก่
 บานูย = หมู
 ออกมาก = บาน
 ในเงาะ = เห็น
 ครั้วบาย = ครอบครั้วเขา
 ครั้วใจ = ครอบครั้วเรา
 ใจ = เรา
 มาไตกะ = ตายแล้ว
 กะบ้างลัจจิง = เรื่องที่จะล่อย
 หมี่คุม = ชาม
 ยูหอย = ช้อน
 บูลลา = ข้าว
 ดอดจอน = หุงข้าว
 เอ็นแก่น = น้ำเค็ม
 ปะ = พ่อ
 มะ = แม่
 อากะ = พี่
 อูอูย = น้อง
 แจ = ตา
 แยะ = ยาย
 อาตะ = ใหญ่
 เนะ = เล็ก
 บาและ = กลับ
 ตีจุม = นก
 แอลาบแมล็ก = เหล้าแดง
 แมล็ก = สีแดง
 - แคนจอนบักกูเอนโอเงงมะอำ = เอน้ำมากินหน้อย
 - ดินย่ำสบายเลอะชิบอจนพร้อม = มากินกันให้พร้อม
 - กุนออกตักจ่านาด = โคนหัวเด็ก
 - แซววยวาไหล = อยู่ในไฟเกิดลูก
 - เอียก = หอย
 - เพีย = ศักดิ์สิทธิ์
 - อ้าเอน = กินน้ำ
 - ไม้ปะโต๊ะ = ไม้กะหอย
 - ไอگان = ปลา
 - ตาม = ปู่
 - โอเอน = น้ำ
 - ย้ายอน = กินข้าว
 - แแปด = มีด
 - บาไต = เขียง
 - บอกระไปไอگان = น้ำแกงป่า
 - บอกระไป = ทำแกง
 - กอลัดดารำ = ไช้ชน
 - มะแก้ตระกะ = ปวดท้อง
 - บะพากัน = รากไม้ สมุนไพร
 - แแปด = ดาบ
 - มะเยลือกอด =
 - พูไผ = ปืน
 - กะวานให้ตัม = ไปวางกันที่ไหน
 - ปู้กัต = อวน
 - มะบุยก่อต่าน = หมูป่า
 - นูตุง = คาง
 - กายะ = ขาง

- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กี่ลิ่ง = รื่น
- หล่อชะ = กวาง
- บี้จ่อง = กระจง
- กายะ = จระเข้
- ซาไหวมาโห่ง = นอนกัน ๓ คืน
- ออหมากแนะ = บ้านของคนอื่น
- ออหมากใหญ่ = บ้านของตนเอง
- ออหมากปุ่น = บ้านที่เป็นปุ่น
- ออนจอน = หิว
- บอกชะใบตาทลก = แกงผัก
- ลูบูกตาทลก = ต้มผัก
- ชะใบเลกะบู้ฟ = แกงต้ม
- นาซูป = น้ำพริก
- อีปลี่ = พริก
- บอกชะไปเอี้ยก = แกงหอย
- ไอกาน = ปลา
- ชะดาก = ซี่พริก
- ดิเทด = น้ำเต้า
- ละบ้อง = หน่อไม้
- บัดเตยสะแปน = หินฟ้าม่า
- แกย่าน = บันได
- ดอก = นั่ง
- แอแกน = ทะเล
- กะย่าง = จาก
- ป้าย = ฝาบ้าน
- แปะเต้า = ประตู
- เกาลัดเดอะชิบ = ไปรับบุญ
- ลาโตะ = ชูดหอย
- เถามูเอี้ยก = ตกปลา
- ซ้าวกุกัด = เชือก
- ทุนกุกัด = ลูกทูน
- ปานชอลัด = เขี้ยวลัด
- ลาดอุเบียง = ป่าเล"
- กูตบไล้ลอก = เดี่ยวตบจนไล้ลอก
- มะเบยเยาะ = เย็ดแม่
- เนาะเป้า = ดำรวมทั้งหมด
- ไอนองโบ = เย็ดแม่
- ไชวหนง = เย็ดแม่
- นูเนาะกอด = เสือ
- กระหะหย่า = เซ "

อารีย์ บัจจัยย บ้านเลขที่ ๒๔ บ้านแหลมหลา ทำจัตระไชย ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ๘๓๐๐๐

- แคนจอนบักกูเอนโอเจงมะอำ = เอน้ำมากินหน่อย
- ดินย่ำสบายเลอะชิบออนพร้อม = มากินกันให้พร้อม
- กุนออกตักจ่านาด = โคนหัวเด็ก
- เซวายวาไหล = อยู่ในไฟเกิดลูก
- เอี้ยก = หอย
- เฟีย = ศักดิ์สิทธิ์
- อ้าเอน = กินน้ำ
- ไม้ปะโตะ = ไม้แคะหอย
- ไอกาน = ปลา

- ตาม = ปู
- โอน = น้ำ
- ย้ายอัน = กินข้าว
- แปด = มีด
- บาไต = เขียง
- บอกชะไ้ไ่ก้าน = น้ำแกงป่า
- บอกชะไป้ = ทำแกง
- กอด้ดดำรำ = ไ้ชน
- มะแก็้ระแกะ = ปวดท้อง
- บะพำกั้น = รากไม้ สมุนไพร
- แปด = ดาบ
- มะเยเสื่อกอด =
- พูไผ = ปืน
- กะวานให้ด้ม = ไปวางกันที่ไหน
- ปู้กิด = อวน
- มะบยุกอด้าน = หมูป่า
- นูด้ง = ค่าง
- กายะ = ช้าง
- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กี้ลิ่ง = รัน
- หลอชะ = กวาง
- บี้จอง = กระเจง
- กายะ = จระเข้
- ซาโหรมาโหง = นอนกัน ๓ คืน
- ออหมากแณะ = บ้านของคนอื่น
- ออหมากใหญ่ = บ้านของตนเอง
- ออหมากปุ่น = บ้านที่เป็นปูน
- ออนจอน = หิว
- บอกชะไปตาหลก = แกงผัก
- ลูบูกตาหลก = ต้มผัก
- ชะไป้เลกะบู้ฟ = แกงต้ม
- นาซูป = น้ำพริก
- อี้ปี้ลี้ = พริก
- บอกชะไปเอี้ยก = แกงหอย
- ไ่ก้าน = ปลา
- ชะดาก = ชีพรำ
- ตีเทต = น้ำเต้า
- ละบอง = หน่อไม้
- บัดเตยสะแป้น = หินฟ้าม่า
- แอกยำน = บันได
- ดอก = นิ่ง
- แอแกน = ทะเล
- กะย่าง = จาก
- ป้าย = ฝาบ้าน
- เปะเต้า = ประตู
- เกาลัดเดอะชิบ = ไปรับบุญ
- ลาโตะ = ชูดหอย
- เกามูเอี้ยก = ตกปลา
- ชาวูกู้กิด = เขือก
- หุ่นูกูกิด = ลูกหูน
- ปานชอลัด = เหยื่อลัด
- ลาดอุเบียง = ป่าเล"

ย

ย

ย

ย

ย

ย

บุญฤกษ์ วิชัยดิษฐ์ อยู่บ้านเลขที่ ๒๘ ม.๕ บ้านแหลมหลา ทำจัดไร่ชัย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

เก๋าตำไล้ = ไปไหน

อุเอิ้น = น้ำ

เอนอุเอิ้น = อาบน้ำ

เบอออก = เมมา

ไอซึ = หมา

เอกาน = ปลา

กอด่าง = กุ้ง

กอดำม = ปู

กะบาง = เรือ

ปีไหน = ผู้หญิง

กะไหน = ผู้ชาย

กาแนก = หมอ

กาแนกจอน = หมอหุงข้าว

มานก = ไก่

บายุ่ย = หมู

ออมมาก = บาน

ไนเงาะ = เห็น

คร้วบัย = ครอบคร้วเขา

คร้วใจ้ = ครอบคร้วเรา

ใจ้ = เรา

มาได้กะ = ตายแล้ว

กะบางลาจ้ง = เรือที่จะลอย

หมี่คึม = ชาม

ยูหอย = ช้อน

บูหลา = ข้าว

ดอดจอน = หุงข้าว

เอิ้นแก่น = น้ำเค็ม

ปะ = พ่อ

มะ = แม่

อากะ = พี่

อุอุย = น้อง

แจ = ตา

แยะ = ยาย

อาดะ = ใหญ่

แนะ = เล็ก

บาและ = กลับ

ตีจุม = นก

แอลาบแมลัก = เหลาแดง

แม่'ลัก = สีแดง

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

เคื่อง ตุ'หลัน ท่านอายุ ๗๙ ปี บ้านเลขที่ ๖๗ บ้านท่าฉัตรไชย ตำบลไม้ขาว อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต

- ซอ'บาย = แกง

- บูน'แตก = สีขาว

- แก'ดำ = ดำ

- แม่'ลัก = สีแดง

- บา'ไย = เลื้อ

- จู'เพลลา = กางเกง

- แอล'ลาบ = เหล้า

- วัดทอง = ฝ้าตุง
- วัดตีมีว = ฝ้าชาวม้า
- บัดคูค = ม้วนยา
- บาและ = กลับ
- ยำจอน = กินข้าว
- กอตาม = ปู่
- กอต่าง = กุง
- กะบาง = เรือ
- ปะมะ = พ่อ แม่
- กะไนย = ผู้ชาย
- ออหมาก = บ้าน
- มามูย = หมู
- แคนจอนพักดูเอ็นเกินมะอ่า = ช่วยเอาน้ำให้หน่อยแคนต้องการน้ำ
- ดินย่ำสบายเลอะซิบออนพร้อม = เวลาทำบุญจะเรียกผู้เสียชีวิตไปแล้วมารับบุญ
- บัดโตะ = อุปกรณ์ที่มีลักษณะเป็นไม้ไว้สำหรับเขี่ยหอย แคะหอย
- กะยะย่า = จระเข้
- กะบางอุจ้ย = เรือพาย
- เพี้ย = คักดีสิทธิ
- ยำจอน = กินข้าว
- อ่าเอ็น = กินน้ำ
- นูนกกด = เสื่อ
- กุนอดตั๊กยาหนาด = การโกนผมเด็กหรือโกนผมไฟ
- บาไต = เขียง
- บอกระไปไคกาน = น้ำแกงปลา
- บอกระไป = ทำแกง
- กอลัดดาร์ = ไช้ชน
- มะแก้ตระแกะ = ปวดท้อง
- บะพากัน = รากไม้ สมุนไพร
- แปด = ดาบ
- มะเยเล็อกกด = เสื่อชั้นนอก
- พูไผ = ปืน
- กะวานให้ต้ม = ไปวางกันที่ไหน
- ปู้กัต = อวน
- มะบุญกอต้าน = หมูป่า
- นูตุง = คาง
- กายะ = ซาง
- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กะ = ลิง
- บิจอง = กระเจง
- บะหาว = ชะนี
- กี้ลิ่ง = ตัวหลิน
- มาชุน = มั่น (หัว)
- มาชุนนาไผย = ก่อไฟ
- มก = ยาง
- ลอชะ = กวาง
- ออกหมากใหญ่ = บ้านฉัน
- ออกหมากแยะ = บ้านเล็ก
- ไบนากะบาง = มีเรือ
- แบเต่า = ประตู่
- ยาน = บันได
- แอ๊กยาน = ขึ้นบันได
- เการับเคอซิบ = ไปรับบุญในวันสาสน์
- ยาโตะ = ไม้เหล็ก

- ลาก้า = ตระกร้า
- เกามูกัด = ตีกัด
- ข้าวปูกัด = เชือก
- เกามูเอียก = ตกปลา
- ปานซอดัด = เขื่อหัดใช้สำหรับตกปลา
- ลาดอูหยัง = ป่าเลน
- นาซูป = น้ำซูป(น้ำพริก)
- บอซอไมตาดก = แกงผัก
- ซอบายลูบ็อก = แกงต้ม
- ลูบาจัน = เคย(กะปิ)
- แยะหยอกนาซูป = ตำนน้ำซูป (ตำนน้ำพริก)
- คูเซละ = เกลือ
- อึป्ली = พริกขี้หนู
- บอซอบายเอียก = แกงหอย
- ปาวังเอียก = ไปหาหอย
- ชะดาก = ผัก
- ตีเทส = พักทอง
- สะป่อง = หน่อไม้
- เบี้ยแก = หอยเบี้ย
- บัดเตยสะแบน = หินฟ้าผ่า
- กะยาง = จากใช้สำหรับสร้างบ้าน
- กะปาย = ผ่าบ้าน
- แอนแก้น = ทะเล

ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย

นน ต้นเก ทานอยู่บ้านเลขที่ ๔๙/๑ บ้านแหลมหลา ท่าฉัตรไชย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต ๘๓๑๑๐

แปด = มีด

บาไต = หินลับมีด

โอเอน = น้ำ

เพี้ย = สถานที่ศักดิ์สิทธิ์

ย่าจอน = กินข้าว

อ่าเอน = ตีมน้ำ

นุนกอด = เสื่อ

แอการ = ปลา

อหมาณะ = บ้านเล็ก

อหมาใหญ่ = บ้านใหญ่

กะบา = ควาย

มก = ยาง

กะยะ = ช้าง

พิจอง = จง

กิลิง = หลิน

บะหวา = ชะนี

กะบงสา = ลิงหางยาว

มูตุม = คาง

บะนุงคอกตาล = หมูป่า

ปูกัส = อวน

ฟูไผ = ปืน

บะเยาะเสือก้อต = แม่เสื่อ

มาเกิดละแกะ = ปวดท้อง

บ็อกชอบาย = ทำกับข้าว

บ็อกชอบายตลก = แกงผัก

เป้าตา = ประตู่

หย่าน = บันได

เอ็กหย่าน = ขึ้นบันได

เอ็นแก้น = ทะเล

ลัดเลอะชีพ = รับบุญ

กุนอดตักยาหนด = การโกนหัวเด็ก

- ไอน้องเขี้ย = เย็ดแม่

- กะบังจู้จาย = เรือพาย

- กะยะย่า = จระเข้

- ไม้ปัดโต๊ะ = ไม้แคะหอย

- ดินย่ำสบายเลอะชิบออนพร้อม = จะเป็นการเอ่ยชื่อคนนั้นคนนี่มากินพร้อมกันเมื่อทำบุญ

- กำทาน = ทำงานทั่วไป

- ตาม = ปู่

- เอือก = หอย

- โต๊ะปะพระ = สถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์อยู่ที่หัวแหลม

- แคนจอนพักคูเอนเกนมะด่า = แคนน้ำ

- แปด = มีด

- บาไต = หินลับมีด

- โอเอน = น้ำ

- เพี้ย = สถานที่ศักดิ์สิทธิ์

- ย่าจอน = กินข้าว

- อ่าเอน = กินข้าว

- นุนกอด = เสื่อ

- แอการ = ปลา

- เหวาย วาไหล
นายม จาวี

ย

ย

ย

ย

ย